

Окаряченко Г.П.
аспірант
кафедри зовнішньоекономічної діяльності підприємства
Донецького національного технічного університету
м. Донецьк, Україна

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ УКРАЇНИ

У сучасних умовах функціонування ринкової економіки особливої актуальності набувають питання регіонального розвитку, що пов'язані з необхідністю забезпечення кожним регіоном держави належного рівня використання та перспектив нарощення інноваційного потенціалу. Розвиток інноваційного потенціалу регіону ще не є предметом державного регулювання, що вимагає в свою чергу, вирішення даної проблеми, яка є надзвичайно актуальною. Відсутність комплексного підходу до формування та реалізації механізму становлення інноваційного потенціалу регіону призводить до неефективного його використання, появи диспропорцій у структурі економіки регіону, зниженню рівня людського розвитку тощо. Формування організаційно-економічного механізму забезпечення та підвищення інноваційного потенціалу регіону має стати важливим пріоритетом регіональної політики [1].

У науковій літературі висвітлюються окремі елементи механізму нарощення інноваційного потенціалу регіонів держави. Вагомий внесок у розвиток даної проблематики внесли такі науковці як О.Алімов, В.Александрова, О.Амоша, Ю.Бажал, Л.Безчасний, П.Беленький, Є.Бойко, П.Бубенко, Б.Буркинський, З.Варналій, В.Геєць, З.Герасимчук, М.Долішній, В.Захарченко, О.Жихор, Г.Калитич, М.Козоріз, О.Лапко, Б.Малицький, А.Масалова, П.Маковеева, Л.Мармуль, В.Соловйов, Л.Федулова, М.Чумаченко, І.Школа та багато інших.

Узагальнення існуючих підходів вітчизняних і зарубіжних учених до тлумачення поняття «інноваційний потенціал регіону» дозволило визначити структуру інноваційного потенціалу регіону, яка схематично зображена на рис. 1. [1]

Під інноваційним потенціалом регіону слід розуміти здатність регіону як окремої економічної одиниці в існуючих соціально-економічних та політичних умовах, використовуючи власний науково-технічний потенціал створювати новації, отримувати новації або проміжні результати ззовні та, враховуючи інноваційну інфраструктуру регіону і сформовану інноваційну культуру, доводити їх до кінцевого споживача. Розрізняють дві групи функцій інноваційного потенціалу регіону. До першої належать загальні функції [2]:

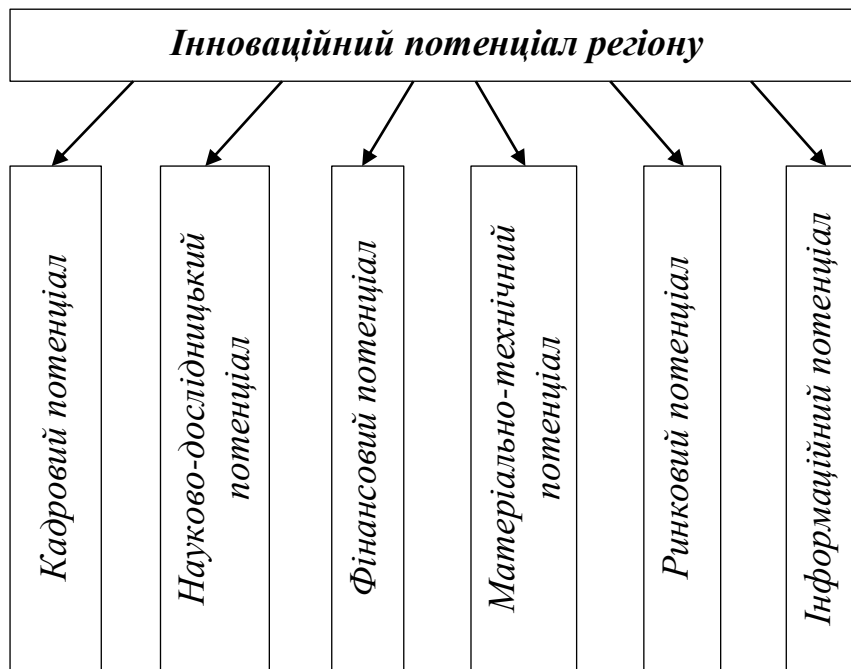

Рис. 1. Структура інноваційного потенціалу регіону

- 1) генеруюча - забезпечення умов для виникнення ідеї новації;
- 2) виробнича - перетворення ідеї в конкретний продукт - новацію;
- 3) збутова - доведення новації до кінцевого споживача.

До другої групи належать спеціальні функції:

- 1) створення основи для кооперації даного економічного регіону з іншими районами країни, а при експортній орієнтації регіону - також за кордоном;
- 2) створення умов для поліпшення добробуту населення;
- 3) вихід регіону на якісно новий техніко-технологічний рівень розвитку.

Наявний потенціал інноваційною розвитку регіону визначають такі показники: індекс інтелектуального капіталу регіону, індекс забезпеченості кадрами, індекс фінансової забезпеченості, індекс інноваційної інфраструктури, індекс матеріально-технічного оснащення, які розраховані за допомогою застосування часткових показників [3].

Існує наступна сукупність факторів, які впливають на розвиток та ефективне функціонування інноваційного потенціалу регіону. За змістом фактори можна розділити на такі групи:

- 1) нормативно-правові;
- 2) фінансово-економічні;
- 3) організаційні.

В свою чергу, класифікація факторів, що впливають на становлення інноваційного потенціалу регіону: фактори за результативністю дії (стримує, каталізуючі); за характером впливу (конструктивні, деструктивні); за інструментами регулювання (оподаткування, фінансово-кредитне та цінове регулювання); за складом інфраструктури (виробничо-

технологічні, фінансові, інформаційно-консалтингові, кадрове забезпечення); за масштабом впливу (фактори глобального рівня, макрорівня мезорівня, мікрорівня).

На основі узагальнення існуючого досвіду, присвяченого питанням оцінки інноваційного потенціалу регіону, в дисертації розроблена методика оцінки та аналізу інноваційного потенціалу регіону, за напрямками і відповідно підібраними показниками [1]:

- аналіз забезпеченості регіону кадровим потенціалом (чисельність працівників основної діяльності, що виконують наукову та науково-технічну діяльність в регіоні; кількість докторантів, чисельність докторів наук, які виконують наукову та науково-технічні роботи; чисельність кандидатів наук, які виконують наукову та науково-технічні роботи; чисельність працівників-сумісників, які виконують наукову та науково-технічні роботи; кількість аспірантів);

- аналіз забезпеченості регіону науково-дослідним потенціалом (кількість виконуваних наукових та науково-технічних робіт; кількість друкованих робіт, кількість виїздів наукових працівників за межі країни);

- аналіз забезпеченості регіону матеріально-технічним потенціалом (кількість організацій наукової та науково-технічної сфери у регіоні; технічна оснащеність працівників основної діяльності наукових організацій, загальна площа власних приміщень наукових організацій),

- аналіз забезпеченості регіону ринковим потенціалом (кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації; кількість промислових підприємств, що реалізовували інноваційну продукцію; кількість придбаних нових технологій);

- аналіз забезпеченості регіону інформаційним потенціалом (кількість підприємств (організацій), які мали на балансі обчислювальну техніку; кількість підприємств (організацій), що мають доступ до INTERNET; поповнення парку обчислювальної техніки);

- аналіз забезпеченості регіону фінансовим потенціалом (фінансування наукових та науково-технічних робіт, обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій; витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт за видами; внутрішні поточні витрати на наукові та науково-технічні роботи, виконані власними силами наукових організацій).

1. Куцай Н С. Організаційно-економічний механізм становлення інноваційного потенціалу регіону [дисертація] / Н.С. Куцай. - Луцьк, 2010.

2. Городицький Т.І. Управління інноваційним потенціалом регіону: [дисертація] / Т.І. Городицький - Ужгород, 2008.

3. Жихор О.Б. Формування інноваційної політики розвитку регіонів та механізми її реалізації [дисертація] / О.Б. Жихор – Львів: НАН України. Інститут регіональних досліджень, 2010.